

¹Yeni Ekolojik Paradigma Ölçeğine Göre Koruma Alanlarında Yaşayan Lise Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Tutumları (Datça Örneği)

Emine TEYFUR

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Ağrı
emine.teyfur.deu@gmail.com

Bu araştırmada tarihi, doğal, arkeolojik, kentsel vb. açılardan sit alanı olarak kabul edilen Datça yerleşim yerinde yaşayan lise öğrencilerinin çevreye yönelik tutumları incelenmiştir. Çalışmada nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Ölçme aracı olarak 2000'de Dunlap, Van Liere, Mertig ve Jones tarafından revize edilen dünyada çevre konusunda en yaygın olarak kullanılan Yeni Çevre Paradigma (NEP) Ölçeği uygulanmıştır. Ölçek kullanımı için gerekli izinler alınmıştır. Ölçek 2013-2014 öğretim yılında Datça şehir merkezinde yaşayan toplam 3 ayrı okulda bulunan 250 lise öğrencisine uygulanmıştır. Tüm değişkenlere göre alınan puan aralığında özellikle orta bilinç düzeyinin hakim olduğunu söyleyebiliriz (51-59).

Anahtar kelimeler: Çevre, tutum, çevre eğitimi.

Living in Protected Areas High School Students Attitudes towards Environment According to New Ecologic Paradigm Scale (Datça Sample)

In this research, historical, natural, archaeological, which is considered a protected area of the urban settlements, etc living in. Datça high school students attitudes towards the environment were examined. Quantitative research methods were used in this study. The measurement instrument revised by Dunlap, Van Liere to, Mertig and Jones which most widely used worldwide in environmental New Environmental Paradigm (NEP) Scale was applied. Scale necessary permits are obtained for use. It has been applied to a total of 3 different schools in Datca town center living 250 high school students in the 2013-2014 academic year. Especially in

¹ Bu makale 2015 yılında 3.Coğrafyacılar Derneği EuroGeo Uluslararası Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

the range of scores received by all the variables we can say that is dominated by the medium level of awareness (51-59).

Keywords: Environment, attitudes, environmental education

1.Giriş

Araştırma alanının yeri: Coğrafi bölge olarak Ege Bölgesinde bulunan Datça, 27.40-28 derece doğu meridyenleri ile 36.60-36.75 derece kuzey paralelleri arasında yer alır. Datça Yarımadası; batıda Kocadağ bölümü, doğuda Emecik Dağı-Horoz Dağı bölümü olmak üzere iki dağlık kütle ile bu iki dağlık kütleleri bir boyun halinde birbirine bağlayan Reşadiye bölümünden oluşmaktadır.

Şekil.1.Lokasyon haritası.

Datça yarımadasının boyu 70 km, eni en dar yerinde (Balıkaşiran) 800 m, en geniş yerinde 17 km'dir. Datça Muğla'ya 127 km'uzaklıktadır (Çevre ve şehir,2013). Öncelikli turizm bölgesi ilan edilmesiyle birlikte 235 km'lik sahil şeridi, mavi bayraklı plajları, çok sayıdaki konaklama tesisi ve "Mavi Yolculuk" düzenleyen teknelerin uğrak limanı olan Datça'da turizm önemli bir gelir kaynağı olmaya başlamıştır (geka.org.tr).

1972’de Paris’te toplanan Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür örgütü Genel Konferansı on yedinci oturumunda kültürel mirasın ve doğal mirasın sadece geleneksel bozulma nedenleriyle değil, fakat sosyal ve ekonomik şartların değişmesiyle daha da tehlikeli tahrip olgusuyla gittikçe artan bir şekilde yok olma tehdidi altında olduğu belirtilmiştir. Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇK) Akdeniz’in Kirliliğe Karşı Korunması (Barselona), sözleşmesinin taraf ülkelere getirdiği bir yükümlülük gereği ülkemiz ve dünya ölçeğinde ekolojik öneme haiz ancak sanayi, turizm ve yapılaşma gibi baskılar nedeniyle bozulma veya yok olma riski altında oldukları için Bakanlar Kurulu Kararı ile özel koruma altına alınan alanlardır (csb.gov.tr) .

Arazinin büyük bölümünü ormanlık alanlar, %16’sını tarım alanları oluşturmaktadır. İlçedeki temel tarımsal üretim badem ve zeytinyağından sağlanmakta ayrıca narenciye, üzüm, incir üretimi ve seracılık yapılmaktadır. Arıcılık ise ilçedeki diğer ekonomik kaynaktır. İlçenin ekonomisine oldukça önemli katkısı olan bir diğer alan ise turizmdir. Öncelikli turizm bölgesi ilan edilmesiyle birlikte 235 km’lik sahil şeridi, mavi bayraklı plajları, çok sayıdaki konaklama tesisi ve “Mavi Yolculuk” düzenleyen teknelerin uğrak limanı olan Datça’da turizm önemli bir gelir kaynağı olmaya başlamıştır (geka.org.tr).

Akdeniz havzasının en büyük özel çevre koruma alanı olan Datça, Bozburun özel çevre koruma alanında 2002-2004 tarihleri arasında denizel biyolojik çeşitliliğin araştırılması ve koruma altındaki fauna ve flora ait 536 tür tanımlanmıştır (Okuş v diğ.2007). Alanda mevcut doğal değerlerin yanı sıra yüksek peyzaj değerine sahip olması, tarımın kısıtlı alanda yapılması nedeni ile nispeten doğaya uyumlu bir konumda bulunması, bölgenin arkeolojik ve kültürel değerlerin yüksek olması bölgenin önemini artırmaktadır (Çevre ve şehircilik bakanlığı). Antik Çağ’ın altı Dor

kentinden biri olan Knidos, Datça Yarımadasında yer almıştır. Datça Yarımadasında tarihi, doğal, arkeolojik, kentsel vb. açılardan korunması gereken sit alanları yer almaktadır. Bölge, Ege ve Akdeniz'i birleştiren bir konumda olması nedeniyle özellikle yat turizmi açısından önem arz etmektedir (Çevre ve orman bakanlığı rapor-2010.s 8). Özel Çevre Koruma Bölgesi kapsamına alınmasına rağmen yine de yarımadaanın özellikle ormanlık kesimlerinin büyük tahribata uğradığını görmekteyiz. İnsanların ormanlık sahaları gelişigüzel kullanmaları, aşırı otlatmaları ve orman alanlarında bazı turistik tesislerin yapılması Datça yarımadasının geleceğini olumsuz yönde etkilemektedir (Doğan,2003).

Psikologlar çevreye yönelik ekolojik tutumları belirlerken düşüncelerin çevre korumaya katkıda bulunulan davranışlara ve uygulamalara geçmesi üzerinde daha çok durmuşlardır (Kaiser ve diğ, 1999). 1973 yılında yapılan Stockholm konferansından beri uluslararası gelişme ile çevrenin korunumu aynı madalyonun iki yüzü gibidir (Dunlap.1994). Kilbourne ve Polonsky çevreye yönelik paradigma değişiminin ekonomik sosyal, teknolojik ve yapısal alanlarda gerçekleştirilmesinden söz etmektedir (Kilbourne ve Polonsky,2005). Bu konudaki araştırma sonuçlarına göre insanların yaşadıkları yerlerle ilgili tutumları incelenmiş ve bu tutumların çevre merkezli veya insan merkezli olabileceği tespit edilmiştir. Çevre merkezli düşünme biçimine göre insanoğlu doğanın kurallarına göre yaşamalı ekolojik dengeyi bozmamalıdır bu bakış açısına ekosentrik bakış açısı denilmiştir ki bu çevre merkezli bakış açısıdır. Bunun tam tersine göre teknosentrik bakış açısı ise insanoğlunun yaşadığı çevreden faydalanması gerektiği görüşünü savunmaktadır bu durum daha çok insan merkezli yaklaşımdır (Dunlap ve van Lier 1978, Kortenkamp ve Moore,2001). Yapılan çalışmalar insanların yaşadıkları yerlerle çevreye

Turkish Journal of Educational Studies, 3 (2): 67-82, Mayıs 2016, TURK-JES

yönelik tutumları arasında bağlantı olduğunu göstermektedir (Hamilton ve diğ. 2010). Ayrıca bu konuda çevreye yönelik tutumların incelendiği araştırmalarda genellikle kızların aldığı puanlarla erkeklerin aldığı puanlar incelendiğinde kızların daha olumlu tutum geliştirdikleri görülmektedir (Uzun,2010). Auwalu 2015' te Malezyada yaptığı araştırmada öğrencilerin çevreye yönelik tutumlarını tespit etmeye çalışmış örneklem olarak 600 öğrenci almıştır. Çevre ve çevre eğitimine karşı öğrencilerin tutumu oldukça düşük olduğu tespit edilmiştir. Kaya ve arkadaşlarının 2009 yılında yaptığı çalışmada çevresel tutum ve davranışlar incelenmiş sonuç olarak kız öğrencilerin aldıkları puanların daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin alt ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları karşılaştırıldığında, çevresel düşünce puan ortalamasının çevresel davranış puan ortalamasından çok daha fazla olduğu dikkat çekmektedir ki, bu tespit öğrencilerin çevre ile ilgili düşüncelerini tam anlamıyla davranışa dönüştüremediklerinin önemli bir göstergesidir. Uzun ve arkadaşlarının 2010 yılında lise öğrencileri ile yaptıkları araştırmada çevreye yönelik tutumlar arasında tutum puanları bakımından 10. sınıflar en düşük değeri almıştır. Bunun yanında en yüksek tutum puanı bakımından 9. sınıflar ve ikinci sırada 11. sınıflar gelmektedir (Uzun ve diğ.2010). Thapa, yaptığı araştırmada okul dışında doğal çevrede yapılan aktiviteler çevreye yönelik sorumluluk duygusunu arttırdığını ve çevreye yönelik tutumlara olumlu katkı sunduğunu tespit etmiştir (Thapa,2010).

2.Problem Durumu

Bu araştırmada tarihi, doğal, arkeolojik, kentsel vb. açılardan sit alanı olarak kabul edilen Datça yerleşim yerinde yaşayan lise öğrencilerinin

çevreye yönelik tutumları bakımından çevre bilinç düzeyi nasıldır sorusuna karşılık cevap bulunmaya çalışılmıştır.

2.1. Alt Problemler

1-Lise öğrencilerinin okudukları sınıflarına göre, çevreye yönelik tutumları bakımından çevre bilinç düzeyinde anlamlı bir farklılık var mıdır?

2- Lise öğrencilerinin yaşadıkları yere göre çevreye yönelik tutumları bakımından çevre bilinç düzeyinde anlamlı bir farklılık var mıdır?

3- Lise öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre çevre bilinçleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

4- Lise öğrencilerinin anne eğitim durumuna göre çevre bilinçleri bakımından anlamlı bir farklılık var mıdır?

5-Lise öğrencilerinin baba eğitim durumuna göre çevre bilinçleri bakımından anlamlı bir farklılık var mıdır?

3. Yöntem

Araştırma nicel araştırma yöntemlerine göre yapılmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada var olan durumu tespit etmek amacıyla tarama metodu kullanılmıştır.

3.2. Araştırma Grubu

Çalışmada araştırma grubu olarak lise öğrencileri seçilmiştir. Datça ilçe merkezinde 3 ayrı lisede okuyan toplam 250 öğrencinin çevreye yönelik görüşleri tespit edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Çalışmada kullanılan ölçme aracı olarak 1978'yayımlanan ve 2000'de Dunlap, Van Liere, Mertig ve Jones tarafından revize edilen dünyada çevre konusunda en yaygın olarak kullanılan Yeni Çevre Paradigma (NEP) Ölçeği uygulanmıştır. Ölçek 15 maddelik beşli likert ölçeğidir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .79 olarak hesaplanmıştır. Ölçek kullanımı için araştırmacılardan gerekli izinler alınmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Uygulanan ölçekler SPSS 16 for Windows veri programında değerlendirilmiştir.

4. Bulgular

Öğrencilerin aldıkları puanların ortalaması ve standart sapması göz önüne alınarak. 51-59 puan aralığı orta, 51 in altında kalan düşük 59 un üzerindeki puanlar ise yüksek çevre bilinci olarak değerlendirilmiştir. Buna göre

1= düşük çevre bilinci (51 den az puan alanlar)

2= orta düzey çevre bilinci (51-59 puan arası alanlar) ve

3= yüksek çevre bilinci (59 dan yüksek puan alanlar) olarak yeniden kodlanmıştır.

Tablo.1.Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

		Düşük	Orta	Yüksek	Toplam	
Sınıf	9	N	1	66	28	95
		%	1,00	69,50	29,50	100,00
	10	N	5	23	22	50
		%	10,00	46,00	44,00	100,00
	11	N	3	22	31	56
		%	5,30	39,30	55,40	100,00
Yaşadığı Yer	12	N	49	0	0	49
		%	100,00	0,00	0,00	00,00
	ilçe	N	50	46	36	132
		%	37,90	34,80	27,30	100,00
	köy	N	8	65	45	118
		%	6,80	55,10	38,10	100,00
Cinsiyet	Kadın	N	24	49	46	119
		%	20,10	41,20	38,70	100,00
	Erkek	N	34	62	35	131
		%	26,00	47,30	26,70	100,00
Anne Eğitimi	İlköğretim	N	28	53	42	123
		%	22,80	43,10	34,10	100,00
	Lise ve üstü	N	30	58	39	118
		%	23,70	45,60	30,70	100,00
Baba Eğitimi	İlköğretim	N	25	73	43	141
		%	17,70	51,80	30,50	100,00
	Lise ve üstü	N	33	38	38	95
		%	30,20	34,90	34,90	100,00

Araştırma sonuçlarına göre çevreye yönelik tutum puanları bakımından düşük, orta ve yüksek düzeydeki çevre bilinci karşılaştırmalarına bakılırsa bu durumda tüm değişkenlere göre yüksek puan aralığının fazla yaygın olmadığı görülmektedir. Diğer taraftan tüm değişkenlere göre alınan puan bakımında puan aralığında özellikle orta bilinç düzeyinin hakim olduğunu söyleyebiliriz (51-59).

Öğrencilerin çevre tutum puanından aldıkları değerlere göre 9, 10, 11, 12. sınıflarda tedrici olarak farklılık görülmektedir. 9. Sınıfta orta düzeyde daha çok toplanan tutum puanları bakımından %69,50'lik kesim yüzdeler olarak orta düzeyde toplanmıştır. 10.sınıflarda çevre tutum puanları bakımından %46,00'lık kesim orta düzeyde bir aralıkta görülmektedir. 11. sınıfta ise yüksek düzeyde çevre bilincinden söz edebiliriz (31 öğrenci-%55,40). 12.sınıflarda oldukça düşük düzeyde alınan puanlar nedeni ile çevreye yönelik tutum değerlerinin düşük olması üniversite sınavına hazırlık ve bu sınava yönelik kaygıların öğrencilere yansımış olması şeklinde değerlendirilmiştir. Yaşadığı yerleşim birimine göre ise öğrencilerden köyde oturanların %55,10'u orta, diğer %38,10'luk bir kesiminde yüksek tutum değerleri gözlenmiştir. Cinsiyete göre ise kadınlar yüksek puan göstergesi ile ortalama bakımdan yüksek çevre bilincine sahiptir diyebiliriz %38,70. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre anne eğitim durumu ile baba eğitim durumunun alınan tutum puanları arasında çok büyük bir farklılık bulunmamaktadır.

Tablo.2. Öğrencilerin Çevre Bilinçlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları

	Kareler Top.	s.d	Kareler Ort.	F	p
Gruplar Arası	74,338	3	24,779	97,459	,000
Grup İçi	62,546	246	,254		
Total	136,884	249			

Yapılan Anova testlerine göre öğrencilerin gruplararası ve gruplarıçi sonuçlarına göre okudukları sınıflar arasında farkların olduğu tespit edilmiştir ($p < 0$) bu yüzden özellikle 12. Sınıfların durumu incelenmiştir.

Tablo.3. Öğrencilerin Sınıflarına Göre Çevre Bilinçlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları

(I) Sınıf	(J) Sınıf	Fark ortalama(I-J)	Standart Hata	P
12	9	-1,28421*	,08869	,000
	10	-1,34000*	,10136	,000
	11	-1,50000*	,09864	,000

Yapılan analiz sonuçlarına göre 12. Sınıf öğrencileri ile 9. 10. Ve 11. Sınıf öğrencileri arasında çevre bilinçliliği bakımından anlamlı fark bulunmuştur ($p < .05$). Tabloya göre 12. sınıfların diğer sınıflara göre çevre bilincinin daha düşük düzeyde olduğu söylenebilir. 12. sınıfların bu konuda aldıkları puan ortalamalarını, üniversite sınav sistemi kaygısının etkilediği ifade edilebilir. Farkların ortalaması ise giderek yüksek değerlere doğru ilerlemektedir. Bu durumun sonuçlarına göre son yıllarda özellikle 2006 yılında yapılan müfredat değişikliği ile derslerin içeriğinde artan çevre ile ilgili konuları ve yaşın ilerlemesi ile beraber bilgi, görgü ve bakış açısının değişimi etkilemiş olabilir, ancak alınan ortalama puanların daha

yükseltilmesi gerekir. Puan aralıklarına göre 9,10,11.sınıf öğrencileri daha çok ekosentrik bir bakış açısı sergilemektedirler.

Tablo.4.Öğrencilerin Yaşadıkları Yere Göre Çevre Bilinçlerine İlişkin T-Testi Sonuçları

Yer	N	X	S.S	Ort.S.H	F	t	sd	Ort.Farkı	S.h.Fark	p
İlçe Merkez i	132	1,89	,80	,06		4,64	248	-,41	,09	,00
Köy	118	2,31	,59	,05	11,04	4,72		-,41	,08	,00

Tablodan da anlaşıldığı gibi yaşanan yere göre çevre bilinci bakımından öğrenciler arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < .05$). Ortalama değerlere bakıldığında ($X=2,31$) köyde yaşayanların daha yüksek çevre bilincine sahip oldukları görülebilir. Bu sonuç kent ve kırsal yerleşim bölgelerinde yaşam biçimleri çevreye yönelik tutum farklılığını ortaya çıkarmaktadır. Yani köy yerleşim yerinde yaşamak ekolojik bir davranış biçimi geliştiriyor diyebiliriz.

Tablo 5.Lise Öğrencilerinin Anne Eğitim Düzeyine göre Çevre bilinçlerine ilişkin t-Testi

Anne Eğitim	N	X	S.S	Ort.S.H	F	t	sd	Ort.Farkı	S.h.Fark	p
İlköğretim	123	2,11	,74	,04				,09	,06	,64
Lise ve Üstü	127	2,07	,73	,04	,36	,45	248	,09	,06	,64

Anne eğitim düzeyi ile lise öğrencilerinin çevre bilinçleri arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Araştırma alanında anne eğitim durumunun önemli bir değişken olmadığı sonucu elde edilirken, bu durum ile ilgili daha ayrıntılı araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Tablo.6.Lise Öğrencilerinin Baba Eğitim Düzeyine Göre Çevre Bilinçlerine İlişkin t-Testi

Baba Eğitim	N	X	s.s	Ort.S.H	F	t	sd	Ort.Farkı	S.h.Farkı	P
İlköğretim	141	2,12	,68	,05		5,59	,864	,08	,09	,38
Lise-Üstü	109	2,04	,80	,07			,248	,08	,09	

Çalışma alanında lise öğrencilerinin çevreye yönelik tutumlar bakımından baba eğitim durumunun önemli bir etken, olmadığını söyleyebiliriz ($p > 0$).

Tablo.7.Cinsiyet Durumuna Göre Çevre Bilinçlerine İlişkin t -Testi sonuçları

Cinsiyet	N	X	S.S	Ort.s.h	F	t	sd	Ort.Fark	Sh.Farkı	p
Kadın	119	2,18	,74	,06	3,03	1,89	248	,17	,09	,059
Erkek	131	2,00	,72	,06		1,89		,17	,09	

Çalışma konusu ile ilgili bir çok araştırmada görüşlerine başvuru alan kişilerden cinsiyete göre kadınların daha olumlu tutum sergiledikleri gözlemlenmiştir. Fakat yaptığımız araştırma sonucuna göre tutum ölçeğinden alınan puan sonucu çevreye yönelik bilinç düzeyinin aynı olduğunu ifade edebiliriz. Tabloya göre çevre bilinci bakımından kız ve erkekler arasında anlamlı fark yoktur ($p > ,05$). Bu anlamda araştırma sonuçları Carrier, (2007), Uzun ve arkadaşları (2010) 'nın yaptığı araştırma sonuçları ile uyuşmamaktadır.

5. Tartışma ve Sonuç

Koruma altına alınmış bölgelerde yaşayan insanların özellikle gençlerin çevreye ilişkin tutumları ve davranışları bu bölgelerin sürdürülebilir gelecekleri için çok önemlidir. Çünkü gençler geleceğin karar verici mekanizmaları içinde, önemli rol oynayacak yapılarda yer alacaklardır. Çalışma sahası olan Datça ilçe merkezinden elde edilen sonuçlara göre 9,10,11,12. sınıfların çevreye yönelik tutum puan ortalamalarına göre çevre bilinç düzeyinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Bu durum doğrultusunda mevcut bakış açısının kötü düzeyde olmadığı ancak geliştirilmesi gerektiği sonucuna varılabilir. Dolayısıyla özellikle 12. Sınıfların katıldığı farkındalık çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Çalışma sonucuna göre çevreye yönelik tutum puanları

bakımından kız ve erkek öğrencilerin farklılık göstermemesi olumlu bir bulgu olarak ele alınabilir çünkü birçok araştırmacı kızların tutum puan ortalamalarının olumlu düzeyde olduğu erkeklerin daha düşük tutum puanları aldığı konusunda sonuç elde etmişlerdir. Anne ve baba eğitim durumu değişkenine göre yapılan t testi sonucuna göre anlamlı farklılıklar tespit edilememiştir. Yani çalışma sonuçlarına göre anne ve baba eğitim durumu lise öğrencilerinin çevreye ilişkin tutumlarını etkilememektedir diyebiliriz.

5.1. Öneriler

Koruma altına alınmış özel çevre bölgesi olan Datça kent merkezi ve yakın çevresinde yaşayan lise öğrencileri nüfusun genç kesimini temsil etmektedir. Tarihi, doğal, arkeolojik, kentsel açılarından önemi olan yerleşme yerinin ve yakın çevresinin gelecekte korunması için nüfusun genç kesiminin bilinç düzeyinin çok yüksek olması gerekir. Bu anlamda çalışma alanı gibi benzer öneme sahip yerleşim yerlerinde yaşayan gençlerin farkındalığını artıran çeşitli çalışmalar ve organizasyonlar düzenlenebilir. Köy yerleşim yerlerinde yaşayan lise öğrencilerinde tutum puanı bakımından yüksek bir değer bulunmuştur. Elde edilen sonucu genelleme yaparsak kentleşmenin çevreye yönelik tutumlara olumsuz etki ettiğini söyleyebiliriz. Doğan (2003) yaptığı çalışmada Datça yarımadasında olumsuz insan etkisinden söz etmektedir. Bu durumda bölgede ağaçlandırmanın yanı sıra orman alanlarının korunmasına yönelik gençlerinde içinde bulunduğu farkındalık etkinliklerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu konuda kamu kurumlarına ve özel sektöre oldukça fazla görev düşmektedir.

Kaynakça

- Auwalu R.A (2015) Environmental Awareness Level amongst Secondary School Students in Malaysia Based on Different Variables *International Journal of Education and Research* Vol. 3 No. 3 March
- Carrier, SJ (2007) Gender Differences İn Attitudes Toward Environmental Science. *Sch Sci Math* 107/ 271-278
- Çabuk,Kaya, N (2010)Datça - Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Araştırılması Projesi Ankara *Çevre ve Şehir*. Mayıs 2013
sf
.85http://www.datca.gov.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=30&Itemid=3 (5Aralık 2014)
- Doğan.S.Ö, (2003) Datça Yarımadasında Turizm Faaliyetleri Ve Geliştirme Olanakları, *Coğrafya Dergisi* sayı,11, s119-130 İstanbul
- Güney Ege Kalkınma Ajansı geKa.gov.tr url: <http://geKa.org.tr/icerik/0/188/datca.html>
- Hamilton, L. C., Colocousis, C. R., ve Duncan, C. M. (2010). Place Effects On Environmental Views. *Rural Sociology*, 75(2), 326-347.
- K.V. Kortenkamp, C.F. Moore (2001) Eocentrism And Anthropocentrism: Moral Reasoning About Ecological Commons Dilemmas *Journal Of Environmental Psychology*, 21, 261-
- Kaiser, Florian., Wölfling, Sybille. Ve Fuhrer, Urs. (1999) Environmental Attitude And Ecological Behavior. *Journal Of Environmental Psychology*, 19,1-19
- Kaya.E, Akıllı.M, Sezek F (2009) Lise Öğrencilerinin Çevreye Karşı Tutumlarının Cinsiyet Açısından İncelenmesi *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 9, Sayı 18, Aralık, 43-54
- Kilbourne W. E. ve Polonsky M. J. (2005) Environmental Attitudes And Their Relation To The Dominant Social Paradigm Among University Students İn New Zealand And Australia *Australasian Marketing Journal* 13 (2),
- Okuş, E., Yüksek, A., Yılmaz, İ. N., Aslan, A., Yılmaz S. Ünsal, K., İdil Öz, M., ve, EV. (2007). Marine Biodiversity Of Datça-Bozburun Specially Protected Area (Southeastern Aegean Sea, Turkey). *Journal Of The Black Sea/Mediterranean Environment*, 13(1), 39-49)
- Ormansu.gov.tr <http://www2.ormansu.gov.tr> (8 Ocak2015)
- Dunlap R.E., Van Liere K.D. (1978) The New Environmental Paradigm *Journal of Environmental Education*, 9 (1978), 10-19
- Resmi Gazete . 14 Şubat 1983 — Sayı: 17959
- Riley E. Dunlap (1994), 'International Attitudes Towards Environment and Development', in Helge Ole Bergesen and Georg Parmann (eds.), Green Globe Yearbook of International Co -operation on Environment and Development 1994 (Oxford: Oxford University Press), 115-12
- T.C. Çevre Ve Orman Bakanlığı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı *Datça - Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi Ve Kültürel Değerler Araştırması Kesin Rapor 2010-Ankara*
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı <http://csb.gov.tr> (12 Ocak 2015)
- Thapa, B. (2010) The Mediation Effect Of Outdoor Recreation Participation On Environmental Attitude-Behavior Correspondence *The journal of Environmental*

Education, 41(3),133–150,2010 LLCIS 0095-8964 DOI:
10.1080/00958960903439989

Türkiye İstatistik Kurumu <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>
(22 Ocak 2015)

Uzun, N. T., Atlı, K. T, ve Sağlam, N. T. (2010). Evaluation Of The High School Students' Environmental Attitudes And Interest Levels: Kalecik-Turkey Sample. *Eğitim Araştırmaları*, (41), 165.

Extended Abstract

Geographically located in the Aegean Region, Datça is situated between 27,40th and 28th meridians east and 36,60th and 36,75th parallels north. The majority of the terrain is composed of forest lands while 16% of it makes up agricultural lands. The essential elements of agricultural production in the town are almond and olive oil. Furthermore, citrus fruits, grapes and figs are produced in addition to greenhouse cultivation. Another economic source in the town is apiculture. Another field of activity that makes a significant contribution to the town's economy is tourism. After being announced as a priority tourism region, tourism has started to become an important source of income in Datça with its 235 km of coastline, blue flag beaches, numerous premises for accommodation and its popular port for boats of "Blue Cruise".

Special Environmental Protection Areas (SEPA) are nationally and globally important areas in terms of their ecology which are specially protected under the scope of a Decree of Council of Ministers because of being exposed to the risk of deterioration or disappearance due to pressures such as industry, tourism and building, in accordance with the requirement imposed to parties to the Convention for the protection of the Mediterranean Sea against pollution (Barcelona Convention). According to the 2009 data of the Address Based Population Registration System (ABPRS) the population of the town is 15.901. The study of Research on Socio-Economic, Historical and Cultural Values of Datça-Bozburun SEPA covers an area of 1443,89 km² of SEPA which includes Datça and Bozburun peninsulas of Muğla. The Datça Peninsula hosts sites that need to be protected in historical, natural, archaeological, civic, and etc. terms. Due to being on a location that combines Aegean and Mediterranean, the region has significance in terms of yacht tourism . Since the Stockholm Conference held in 1973, the international development and the protection of environment are like two sides of a coin (Dunlap, 1994). According to environment-oriented thinking human beings must live in compliance with the rule of the nature and not disturb the ecological balance. This point of view is called ecocentric perspective which is environment-oriented point of view. The converse technocentric perspective, on the other hand, argues that human beings must make use of the environment in which they live, which is rather a human-oriented approach (Dunlap and vanLier, 1978).

Problem situation: This research seeks to find a response to the question "What is the environmental awareness level, in the aspect of their attitudes towards the environment, of high school students residing in Datça, which is deemed as a protected site in historical, natural, archaeological, civic, etc. terms?"

Method: The research was conducted in accordance with quantitative research methods. Scanning method was used in the research in order to determine the existing situation. High school students were selected as the research group. Views about environment of 250 students from 3 different high schools in Datça city centre were determined. The measurement tool used in the study was the New Environmental Paradigm scale, the most popular scale applied globally in the field of environment, which was first published in 1978 and was revised in 2000 by Dunlap, VanLiere, Mertig and Jones. The scale is the 5 point

likert scale. Necessary permissions were taken from researchers for the use of the scale. The analysis of the data and the scales applied were assessed through SPSS 16 for Windows.

Findings: Taking the average points of students and their standard deviation into account, the range of 51 to 59 points was accepted to represent medium, points up to 51 represented low, and points over 59 represented high level of environmental awareness. Accordingly the following codes were given:

1= low level of environmental awareness (points under 51)

2= medium level of environmental awareness (points between 51 and 59)

3= high level of environmental awareness (points over 59)

When comparisons of environmental awareness of low, medium and high levels are observed in terms of points for attitudes towards the environment according to the results of the research, it can be understood that high points range according to all variables is not very commonly seen. On the other hand, in terms of points according to all variables are mostly in the range of medium awareness level (51-59).

According to anova tests carried out, it was determined that intergroups and intragroups results of students varied upon their grades ($p < 0$). Thus, particularly 12th grade students were analysed.

The results of the analysis demonstrated a meaningful difference between 12th grade students and 9th, 10th and 11th grades in terms of environmental awareness ($p < .05$). Depending on the table, we may claim that environmental awareness of 12th grade students is relatively low than those at other grades. It may be said that the average points of 12th grades is influenced by their concerns about the university entrance system. Average of the differences, on the other hand, gradually goes towards higher values. As reasons for these results we may give such examples as increase in the number of subjects related with environment in the contents of lessons, particularly after the change of curriculum in 2006, and the change of knowledge, experience and point of view occurring due to becoming older. However, regardless of this statement, the average point should be higher. According to the range of points, 9th, 10th and 11th grade students have a more ecocentric point of view.

Meaningful differences were determined between students upon the place where they live in terms of environment awareness ($p < .05$). When we look at the average values, it can be seen that those living in the village (X) have a higher level of environmental awareness, which demonstrates the differences in the attitudes of those who live in urban areas and those in rural areas. In other words we can say that living in a rural area creates an ecological pattern of behaviour.

It may be stated that, in the field of the study, educational background of parents is not an important factor influencing the difference in the attitudes of high school students towards environment.

In many a research done in this field, it was found that out of those who participated in researches women tended to have a more positive attitude than men did. But according to the results of our research we may state that as a result of the points taken in attitude scale, levels of environmental awareness are the same. Upon the table, there is not a meaningful difference between males and females in terms of environmental awareness ($p < .05$). In this context, results of our research do not correspond with those of the majority of other researches.

Discussion : Attitudes and behaviours of the people who live in protected regions, especially of the young, towards environment are very important for the sustainable future of these regions. Because the young people will be in structures that will play important roles within decision making mechanisms of the future. According to the results obtained in Datça city centre which is the research field, environmental awareness level of 9th, 10th, 11th and 12th grade students is low upon the average of their points. In the light of this result, we may

conclude that the existing perspective is not bad but needs to be developed. For this purpose, awareness raising studies should be carried out especially for 12th grade students. The absence of difference between male and female students in their attitudes towards environment may be considered as a positive finding. Because most of researchers previously found out that average points of attitudes of women were high while men had lower points (Kortenkamp and Moore, 2001). Through the study carried out, it was determined that there is a relationship between where people live and their attitudes towards environment (Hamilton et. al., 2010). Research in Malaysia, tried to determine attitudes of students towards the environment, and took 600 students as a sample group. It was determined that students' attitudes towards environment and environmental education was very low. In the study of Kaya et. al. carried out in 2009, environmental attitude and behaviours were analysed, and it was finally determined that points of female students were higher.

Suggestions High school students living in the city centre and immediate vicinity of Datça, which is a protected special environmental area, represent the young section of the population of the region. For the future protection of this region and its vicinity which have historical, natural, archaeological and urban importance, the awareness level of the young people should be very high. Within this framework, several studies and organisations may be carried out in order to raise the awareness of the young people who live in places with mentioned importance. A high value was found among high school students who live in rural areas. If we generalise the result we reached, we may say that urbanisation has a negative effect on attitudes towards environment. Doğan (2003) talks about negative human impact in Datça peninsula. Thus, awareness raising activities for the protection of forests that will involve young people have to be organised in the region in addition to afforestation activities. Much responsibility falls on public institutions and the private sector for this purpose.